

MEVROUW

Van Valérie Lempereur verscheen ook bij
Lebowski Publishers:

De meisjes van mevrouw De Wit

Valérie Lempereur

Mevrouw

Autobiografische roman

LEBOWSKI PUBLISHERS

AMSTERDAM 2022

De statistieken op p. 378-382 zijn afkomstig uit factsheets van 113
Zelfmoordpreventie in samenwerking met Movisie en de Rijksuniversiteit
Groningen, Movisie en het CBS.

© Valérie Lempereur, 2022

© Lebowski Publishers, Amsterdam 2022

Omslagontwerp: Studio Rubio

Omslagbeeld (foto): © Paul Levitton / Hollandse Hoogte / ANP

Omslagillustratie: *Stilleven met bloemen in een glazen vaas*, Jan Davidsz. de
Heem, 1650 - 1683 & *Stilleven met bloemen en een horloge*, Abraham Mignon,
c. 1660 - c. 1679

Typografie: Crius Group, Hulshout

ISBN 978 90 488 6530 7

ISBN 978 90 488 6531 4 (e-book)

NUR 301

www.valerielempereur.com

www.lebowskipublishers.nl

www.overamstel.com

OVERAMSTEL

uitgevers

Lebowski Publishers is een imprint van Overamstel uitgevers bv.

Alle rechten voorbehouden.

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt
door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze ook, zonder
voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

‘I believe that when we love someone, we respect them, and we listen to them. We feel that their voice matters. And, we let them dictate the terms of who they are and what their story is.’

– Laverne Cox

Voor Denise

Proloog

Oktober 1993

‘Goie morgen, Daan, al wakker zie ik?’ zegt de verpleegkundige van de dagdienst enigszins verrast wanneer ze mijn kamer binnenkomt om de laatste voorbereidingen te treffen voor de operatie. In haar hand heeft ze een metalen dienblad waarop een doorzichtig klein medicijnpotje staat, net een vingerhoedje, met daarin twee blauwe pilletjes. Ernaast ligt een spuit die voor de helft gevuld is met een heldere vloeistof. Onder haar oksel houdt ze een set steriele, in transparant plastic verpakte, groene operatiekleding geklemd.

Ik kijk op mijn horloge. Het is gelukkig al tien over halfzeven. Nog één uur en vijftig minuten en dan begint eindelijk mijn nieuwe leven. Een leven waar ik sinds mijn kleutertijd over fantaseer, maar waar ik tweeëndertig jaar, elf maanden en zesentwintig dagen op heb moeten wachten. Vannacht kon ik niet slapen van de zenuwen en heb ik liggen rekenen: meer dan 288 000 uur. Ik kan amper geloven dat er nu heel snel voorgoed een einde komt aan de nachtmerrie die mij al mijn hele leven gegijzeld houdt.

‘Trouwens, voordat ik het vergeet te zeggen, ik heet Evelien.’

zegt de verpleegster terwijl ze naar het raam loopt om het gordijn open te doen. ‘Zenuwachtig?’ vraagt ze vriendelijk wanneer ze zich omdraait en het dienblad op mijn nachtkastje zet. Uit haar stem spreekt oprechte interesse. Ik knik en vertel haar dat ik de hele nacht bijna geen oog heb dichtgedaan ondanks het feit dat ik gisteravond, iets na tien, op advies van de dienstdoende verpleegster een slaappilletje had ingenomen. Dat had niet geholpen. Om twee uur was ik nog steeds klaarwakker. ‘En wat heb je toen gedaan?’ vraagt ze.

‘Ik ben wat gaan lezen in die voorlichtingsfolder die ik gistermiddag bij de intake van je collega heb gekregen,’ zeg ik. ‘Maar dat had ik achteraf gezien beter niet kunnen doen. Wat een horror was me dat, zeg.’

‘Horror? Wat is er mis met onze voorlichtingsfolder, Daan?’ vraagt Evelien, die intussen mijn pols opneemt.

‘Weet je echt niet wat ik bedoel?’ zeg ik.

Evelien haalt haar schouders op en zegt dat ze geen flauw benul heeft waar ik het over heb. Ik ga meer rechtop in mijn bed zitten, duw het kussen wat steviger onder mijn rug en begin te vertellen. ‘De eerste vier pagina’s was er niks aan de hand. Die gingen over de opname en alle voorbereidingen die getroffen moesten worden voor de operatie. Nou ja, die had ik inmiddels al gehad. Maar toen kwam ik op pagina vijf: de operatie. Ik twijfelde eerst nog even. Was het wel verstandig om dat te lezen? Ik ben namelijk nogal bang aangelegd en ik hou al helemaal niet van enge verhalen, maar mijn nieuwsgierigheid won het van mijn verstand. Ik las van minuut tot minuut, inclusief alle details, hoe het zou verlopen. Het was zo plastisch en onsmakelijk opgeschreven dat ik het beeld van mezelf, wijdbeens liggend op de operatietafel met mijn voeten in ijzeren beugels, met geen mogelijkheid meer van mijn netvlies kon krijgen. Ik snap echt niet dat een ziekenhuis

dit, op deze manier, in een voorlichtingsfolder voor patiënten zet.’

Evelien slaat haar hand voor haar mond en zegt dat ik meteen op het belletje had moeten drukken. Dan had er iemand van de nachtdienst kunnen komen om me gerust te stellen. ‘Met dit soort dingen moet je toch niet in je eentje liggen worstelen. Bovendien hadden mijn collega’s je dan ook een extra slaappilletje kunnen geven en had je tenminste nog een paar rustige uurtjes gehad.’ Hoofdschuddend haalt ze routineus de steriele operatiekleding uit het plastic en legt het setje klaar op de tafel.

‘Het is ook niet niks wat er vandaag met je gaat gebeuren. Je zou voor minder piekeren en malen.’ Evelien wijst naar het dienblad. ‘Ik heb twee kalmeringspillen ter voorbereiding op de operatie voor je mee,’ verduidelijkt ze. ‘Als je zo dadelijk je operatiekleding hebt aangetrokken, moet je ze maar snel innemen. Je zult meteen merken dat je er rustiger van wordt,’ stelt ze me gerust. ‘Probeer ook maar te vergeten wat je in die folder hebt gelezen. Vertrouw op dokter Hage en zijn team. Bij hen ben je in heel goeie handen. Ik werk hier al negen jaar op twee-West en heb intussen al heel wat gelukkige patiënten gezien die bij hem op de operatietafel hebben gelegen. Je mag rustig van mij aannemen dat zelfs ik soms jaloers ben op het resultaat. Die man kan echt toveren. En als jij vanmiddag wakker wordt, ben je al je angsten in één klap vergeten en zul je de gelukkigste vrouw van onze afdeling zijn. En nou moeten we haast maken, want we zijn al bijna een kwartier met elkaar aan het kletsen en je moet om kwart over acht naar beneden gereden worden. Als je over een kwartiertje je operatiekleding aanhebt, kom ik terug om je de injectie te geven. Maar dan mag je niet meer uit bed, die is ter voorbereiding op de narcose.’

Zodra Evelien de kamer uit is, stap ik uit bed en kleed ik me

om. Ik denk aan het plan dat ik maanden geleden al heb bedacht. In gedachten en in mijn dromen heb ik het al honderden keren beleefd. Ik heb erover gefantaseerd. Hoe zou het voelen? Dat wist ik niet meer, want sinds mijn kleutertijd had ik het niet meer gedaan en de herinneringen eraan had ik verdrongen. Maar nu, tijdens de laatste minuten voordat dokter Hage mijn lichaam eindelijk zal aanpassen aan wie ik écht ben, wil ik het wel. Graag zelfs. En ik zal ervan genieten. Ik loop op mijn blote voeten naar de grijze deur in de hoek van de kamer. Ik doe de deur open en loop naar de wc, waar ik voor één keer, de allerlaatste keer, niet zittend maar staand zal plassen. Dit moment zal ik bewaren. De laatste keer moet een onuitwisbare herinnering worden. Een herinnering in een gouden lijst die alleen ik zou kennen en koesteren. Niemand zou ooit weten dat ik om precies twee minuten over halfacht op de afdeling twee-West, kamer 214, met een groene stoffen badmuts op mijn hoofd en in een mouwloos, kort, katoenen operatiehemd, staand ging plassen.

DEEL I

Vier jaar eerder

‘We zijn er, schat. De blinddoek mag af. Je mag kijken,’ zegt Sam lachend. Gespannen wacht ik op wat komen gaat. Van tevoren had hij me niet willen vertellen hoe ons nieuwe appartement eruitzag. Dat zou de verrassing bederven. Ik knipper met mijn ogen. Het duurt even tot ik aan het felle licht gewend ben. We staan in een lege woonkamer, de geur van vers gestuukte muren hangt nog in de ruimte. Ik neem alles zorgvuldig in me op: de houten vloer, het balkenplafond en de grote ramen. Er is zelfs een open haard. Ik word er stil van. Sam heeft geen woord te veel gezegd. Een uur geleden verzekerde hij me ervan dat zijn pas opgeleverde appartement bij me in de smaak zou vallen. ‘En dit is nog maar de woonkamer,’ zegt hij lachend, terwijl hij naar de open keuken gebaart.

Sams appartement op de eerste etage van een ruim drie eeuwen oud voormalig pakhuis aan het Damrak heeft naast een ruime woonkamer, twee slaapkamers en een badkamer ook een groot terras aan de achterzijde. Alles bij elkaar honderdtwintig vierkante meter. Betaald door zijn ouders, vertrouwt hij me toe

wanneer ik hem vraag hoe we dit in godsnaam moeten bekostigen. Mijn hart maakt een vrolijk sprongetje. Ik ben opgelucht, want zelf zou ik dit nooit hebben kunnen betalen. Sterker nog, ik heb op het moment niet eens werk en leef van een bijstandsuitkering. Maar Sam zit op rozen. Hij werkt sinds kort als beginnend handelaar op de Amsterdamse beurs, net als zijn vader, op nog geen driehonderd meter hiervandaan. Ademloos loop ik van de ene kamer naar de andere en ik kan amper geloven dat ik hier binnenkort met hem zal samenwonen.

‘Even recapituleren,’ zegt mijn vriendin Aaf wanneer we samen mijn spullen in mijn oude huis aan het inpakken zijn. ‘Dus als ik het goed begrijp, heb je dat beurshandelaartje een week of zes geleden in de stationsrestaurant op Amsterdam Centraal leren kennen?’

‘Het was in het Grand Café Restaurant te klas!’ Ik doe opnieuw een poging om uit te leggen wat Sam in korte tijd voor mij is gaan betekenen en waarom ik zijn bestaan tot nu voor iedereen heb verzwegen. ‘Heb ik al gezegd dat het liefde –’

‘Kun jij nou eens vijf minuten je mond houden, Daan? Ik ben nog niet uitgepraat,’ reageert ze gepikeerd. Aaf is niet geïnteresseerd in antwoorden, ze wil vragen stellen. ‘En na die eerste kennismaking hebben jullie elkaar nog een keertje of zes gezien?’

‘Ja, maar we hebben ook heel veel met elkaar gebeld. Soms wel zes uur aan één stuk,’ zeg ik glunderend.

Aaf kijkt me misprijzend aan. ‘En dat geeft je genoeg vertrouwen om hier vrolijk je hele hebben en houwen in dozen te gaan staan proppen? Zés weken! Jezus. Ik ken je goed genoeg om te weten hoe impulsief jij soms kunt zijn. Maar dit is gestoord.’

Ik kijk Aaf geamuseerd aan. Ik begrijp best dat het nieuws haar rauw op haar dak valt. Ze is geloof ik vooral pissig omdat

wij elkaar in de afgelopen weken geregeld hebben gezien en ik met geen woord over Sam, laat staan over mijn verhuisplannen heb gerept. Ik mag Aaf heel erg graag en ze mag vinden wat ze wil, maar één ding is zeker: deze verhuizing is geen impulsieve daad en ik heb ze ook nog op een rijtje – voor zover dat ooit het geval is geweest.

Terwijl Aaf een monoloog afsteekt over mijn dwaling, denk ik terug aan de eerste keer dat Sam en ik elkaar hebben ontmoet. Dat was inmiddels zes weken, twee dagen en veertien uur en zesendertig minuten geleden. Ik had die dag de trein gemist die me terug naar Vlissingen zou brengen en moest een uur wachten op de volgende aansluiting. Dat was absoluut geen straf. Ik kon niet lang genoeg in de stad zijn, waar ik enorm van was gaan houden. Door omstandigheden raakte ik er op mijn veertiende, in mijn eentje, verzeild. Al jaren woonde ik er niet meer. Sinds enige tijd verbleef ik juist aan de andere kant van het land, in het Zeeuws-Vlaamse Retranchement. Een gehucht met iets meer dan driehonderd inwoners, op enkele kilometers van Cadzand, het stadje Sluis en de mondaine Belgische badplaats Knokke-Heist. Ik verlangde nog steeds naar de stad waar ontelbare goede, dierbare én slechte herinneringen van mij verborgen lagen. Waar ik als kind rondliep. Een veertienjarige die zich net had bevrijd van een gekooid leven, waar men alles had geprobeerd om het meisje in mij te vermoorden. De stad waar ik heel veel eerste keren had beleefd. Waar ik me eenzaam had gevoeld. Waar ik verlaten door de straten had gezworven. Waar ik uitbundige feesten had gevierd, vrienden had gemaakt en voor het eerst in aanraking was gekomen met drugs, drank en vrijwillige seks. Waar ik had gestolen en werd opgesloten, werd geslagen en bemind, en voor het eerst verliefd was geworden. Naar die stad hunkerde ik nog steeds. Minstens één keer per maand ondernam ik de reis naar Amsterdam, met

bus, boot en trein. Vier uur heen en vier uur terug. Ademdagen noemde ik die tripjes. Voor even bevrijd van het strakke keurslijf waarin ik zat opgesloten. Uit het zicht van priemende en veroordelende blikken. Weg van het eeuwige wantrouwen, de roddel en achterklap. Honderden kilometers verwijderd van de plaats waar ik nergens bij hoorde omdat ik anders was en niet gehoorzaamde aan de ongeschreven wetten die er heersten. Die bepaalden hoe jongens, meisjes, mannen en vrouwen zich hoorden te gedragen. Hoe ze gekleed moesten gaan. Hoe ze spraken. Welke studies ze moesten volgen, of welke beroepen geoorloofd waren. Waar geen plaats was voor wie niet in de maat liep.

Omdat ik nog een uur op de volgende trein moest wachten, besloot ik om iets te gaan drinken. Ik zag Sam meteen zitten toen ik binnenkwam. Hij zat schuin tegenover de ingang. In de hoek, bij het raam. Als door een magneet werd ik naar hem toe getrokken, ik kon mijn ogen niet van hem afhouden. Ik schatte Sam niet ouder dan een jaar of vijftientig en hij was zo'n 1,85 meter lang. Hij was ook, voor zover ik dat op het eerste gezicht kon zien, atletisch gebouwd. En met zijn donkerblonde, halflange haar kon hij zo doorgaan voor de tweelingbroer van Brad Pitt.

Om die onbekende blonde god nog eens van wat dichterbij te bekijken, installeerde ik me aan het tafeltje recht tegenover hem, dat gelukkig net vrijgekomen was. De onbekende was niet alleen onweerstaanbaar knap, het leek bovendien of er allerlei onzichtbare draadjes tussen ons liepen. Alsof we aan elkaar vastzaten voor we elkaar zelfs maar de hand hadden geschud. Vergeet het, snerpte mijn innerlijke stemmetje. Maak je maar geen illusies. Van dit soort mannen kun jij alleen maar dromen. Die zijn voor jou niet weggelegd en ze moeten niets van jouw soort hebben, hoonde het vanbinnen. Maar ik stak mijn kin naar voren en dacht bij mezelf: dat zullen we nog weleens zien.

Het wachten was in elk geval ineens nog een stuk plezieriger geworden. Onder het genot van een glas witte wijn nam ik vanaf de overkant die blonde droom zonder enige gêne in me op. Kennelijk liet ik hem ook niet geheel onberoerd, want hij keek me vrolijk en indringend aan. Na zo'n tien minuten woordeloos blikken uitgewisseld te hebben, pakte hij zijn glas bier, stond op en liep lachend op me af. 'Mag ik, of verwacht je nog iemand?' vroeg hij terwijl hij naar de lege stoel wees. Ik was zo verbouwereerd dat ik alleen maar kon knikken. Hij stak zijn hand uit. Een verzorgde, gebruide hand. Gelukkig zonder trouwring.

'Ik ben Sam.' Hij grijnsde een rij witte tanden bloot.

'Aangenaam, Sam. Ik ben Daan,' antwoordde ik verlegen. Zijn handdruk voelde prettig. Lekker stevig. Sam vertelde dat hij, alhoewel hij in Amsterdam woonde, zelden op het cs kwam, laat staan in het Grand Café. Maar hij had zojuist een vriend met veel bagage naar de trein gebracht en toen die was vertrokken, had hij trek gekregen in een biertje. Hij was zijn vriend nu al dankbaar, anders had hij mij nooit ontmoet, grapte hij. Ik bloosde en moest mezelf een paar keer stiekem knijpen om te geloven dat dit allemaal echt gebeurde. Volgens Sam kon het ook geen toeval zijn dat ik mijn trein had gemist, het was voorbestemd dat wij elkaar zouden ontmoeten. Toeval of niet, ik vond het allang goed. Na zes wijntjes, een portie bitterballen en een halve tosti, en twee treinen later dan de bedoeling was, zat ik in de intercity richting Vlissingen. Het telefoonnummer van Sam in mijn tas en vlinders in mijn buik.

'Voor alle duidelijkheid, Daan, ik beweer niet dat die kerel niet oprecht is,' zegt Aaf geschrokken, wanneer ze merkt dat haar wantrouwen me begint te irriteren. 'Daarvoor zal ik hem natuurlijk eerst gesproken moeten hebben. Laten we eerlijk zijn.

Aan zijn foto te zien gaat het hier om zo'n typische Amsterdamse mooiboy die ongetwijfeld niet al te veel moeite zal hebben om een meid aan de haak te slaan. Niets ten nadele van jou, maar zijn de vrouwen in Amsterdam soms op?' vraagt Aaf terwijl ze Sams foto voor de zoveelste keer aan een inspectie onderwerpt. 'Is-ie homo?'

Ik kijk haar aan met een verwijtende blik. Ze weet donders goed dat ik geen homo ben en er ook niet op val. En dat is trouwens wederzijds. 'Gays zoeken een gelijkgestemde man, Aaf, een echte vent, en je kunt alles van me denken, maar ik ben geen vent.'

Ze veert op en geeft me een por in mijn zij. 'Nou, dan zijn we toch waar we wezen moeten,' vervolgt ze triomfantelijk. 'Als die Sam geen homo is, en jouw lichaam op dit moment nog niet is aangepast, dan kunnen we toch rustig concluderen dat er hier op z'n minst sprake is van een probleem? Hoe denken jullie dat samen op te lossen? Leg me dat maar eens uit, Daan.'

In gedachten overleg ik met mezelf hoe ik een draai aan dit vervelende gesprek kan geven, zodat ze tevreden is en haar verhoor staakt. 'Hoe doen jullie dat dan met de seks,' vervolgt Aaf op hetzelfde irritante verhoortoontje. 'Hij is toch niet blind?' Ik geef geen kik. 'Weet je wat ik denk? Dat die Sam niet eens echt weet op wie hij verliefd is geworden. Die relatie van jullie, of wat het ook is, is niet meer dan een leugen.'

Ik voel tranen opwellen.

'Ik wil niets liever dan dat jij gelukkig wordt met een vent aan je zijde,' reageert Aaf, als ze ziet wat haar woorden met me doen. 'Als hij jou gelukkig maakt, dan ben ik dat ook. Maar ik voel aan mijn water dat dit sprookje tussen jou en die perfect gebeeldhouwde Amsterdamse hetero niet goed zal eindigen. Daar wil ik je voor behoeden. Maar je geeft me de kans niet, omdat je

op een grote roze wolk zit en elke kritische vraag als een oorlogsdood beschouwt.’

Ik mag Aaf, aan wie ik in de afgelopen jaren heel veel steun heb gehad, erg graag, behalve op momenten als deze, wanneer ze vermoedt dat ik iets voor haar verzwijg of dat ik tegen haar lieg.

‘Is het nou echt zo moeilijk, Daan, om voor één keer de waarheid te vertellen? Het enige wat ik wil weten is of je eerlijk tegen hem bent geweest over jezelf,’ dramt ze.

Ongemerkt aarzel ik, en ik bedenk dat ik nu geen fouten moet maken als ik mijn relatie met Sam niet in gevaar wil brengen. Ik slaak een diepe zucht, zet mijn onschuldige gezicht op en zweer met de hand op mijn hart dat haar voorgevoel haar dit keer echt bedriegt. ‘Sam weet alles,’ lieg ik. ‘En met alles bedoel ik ook écht alles. We hangen elke avond urenlang aan de telefoon. Hij weet zelfs dat ik binnenkort nog een kleine reparatie moet ondergaan om ook fysiek te worden wie ik ben. Maar dat was voor hem totaal geen probleem. Weet je waarom, Aaf? Omdat hij verliefd is geworden op wie ik nu ben. Dus maak je geen zorgen, want hoewel Sam en ik elkaar nog maar zes weken kennen, en elkaar maar een paar keer hebben gezien, durf ik gerust te zeggen dat het tussen ons wel goed zit.’ Omdat ik merk dat mijn woorden Aaf nog steeds niet helemaal hebben overtuigd doe ik er nog een schepje bovenop en maak ik haar wijs dat ik zelfs Sams ouders al heb ontmoet en dat ze mij volledig hebben geaccepteerd. Ze geeft het op. Of ze me gelooft weet ik niet, maar ik ben opgelucht dat ze haar verhoor staakt. Nu mijn vriendin op de hoogte is, moet ik als de wiedeweerga ook mijn familie en de rest van mijn kennissen inlichten. Aaf kennende zal het nieuws over Sam en mijn vertrek niet lang geheim blijven, en voor je het weet zit ik opgescheept met tien rechercheurs die op onderzoek uitgaan.